

RAPPORT

Een terreininspectie van AWZI Bodegraven in het kader van de Wet natuurbescherming (onderdeel soorten)

Ten behoeve van de aanleg van een zonneweide,
enkele biodiversiteitsmaatregelen en renovatie
werkzaamheden

Klant: Hoogheemraadschap van Rijnland

Referentie: BG7184WATRP2012011824

Status: Definitief/P2.0

Datum: 7-1-2021

HASKONINGDHV NEDERLAND B.V.

Laan 1914 no.35
3818 EX AMERSFOORT
Water

Trade register number: 56515154

+31 88 348 20 00 **T**
+31 33 463 36 52 **F**
info@rhdhv.com **E**
royalhaskoningdhv.com **W**

Titel document: Een terreininspectie van AWZI Bodegraven in het kader van de Wet
natuurbescherming (onderdeel soorten)
Ondertitel: Ten behoeve van de aanleg van een zonneweide, enkele
biodiversiteitsmaatregelen en renovatie werkzaamheden
Referentie: BG7184WATRP2012011824
Status: P2.0/Definitief
Datum: 7-1-2021
Projectnaam: BG7184
Projectnummer: BG7184
Auteur(s): Tessa van Vreeswijk

Opgesteld door: Tessa van Vreeswijk

Gecontroleerd door: Geoffrey de Rooij

Datum: 2 december 2020

Goedgekeurd door: Teus Heemsbergen

Datum: 7 januari 2021

Classificatie

Projectgerelateerd

Behoudens andersluidende afspraken met de Opdrachtgever, mag niets uit dit document worden veeleenvoudigd of openbaar gemaakt of worden gebruikt voor een ander doel dan waarvoor het document is vervaardigd. HaskoningDHV Nederland B.V. aanvaardt geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor dit document, anders dan jegens de Opdrachtgever.

Let op: dit document bevat persoonsgegevens van medewerkers van HaskoningDHV Nederland B.V. en dient voor publicatie of anderszins openbaar maken te worden geanonimiseerd.

Inhoud

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Doelstelling en scope onderzoek	1
1.3	Werkwijze	1
1.4	Leeswijzer	2
2	Juridisch kader Soortenbescherming	3
2.1	Wettelijke natuurbescherming	3
2.2	Soortenbescherming	3
2.3	Houtopstanden	6
3	Projectomschrijving	7
3.1	Plangebied	7
3.2	Voorgenomen ontwikkelingen	10
3.2.1	Biodiversiteitsmaatregelen	10
3.2.2	Zonneweide	10
3.2.3	Overige renovatie werkzaamheden	10
4	Aanwezigheid beschermde soorten en toetsing aan de Wnb	12
4.1	Jaarrond beschermde nesten	12
4.2	Vleermuizen	13
4.3	Rugstreeppad	14
4.4	Ringslang	14
4.5	Steenmarter	15
4.6	Waterspitsmuis en Noordse woelmuis	15
4.7	Conclusie	17
5	Houtopstanden	18
5.1	Kap ten behoeve van de zonneweide	18
5.2	Kap ten behoeve van de biodiversiteitsimpuls	18
6	Literatuur	19

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Het Hoogheemraadschap van Rijnland (hierna: HHvR) gaat een aantal werkzaamheden aan de AWZI Bodegraven uitvoeren en een aantal maatregelen nemen om de biodiversiteit op het terrein te vergroten. Daarnaast is men voornemens een zonneweide op het terrein aan te leggen. In een memo heeft de ecooloog van HHvR voor de verschillende werkzaamheden advies gegeven over het werken volgens vigerende natuurwetgeving alsook vigerend natuurbesluit (Ernst, 2020). Hieruit is naar voren gekomen dat er een nadere inspectie van het terrein nodig is om te bepalen of er nog nader onderzoek nodig is naar de functie van het terrein voor bepaalde beschermde soorten. Royal HaskoningDHV (hierna RHDHV) is gevraagd om deze nadere inspectie uit te voeren.

1.2 Doelstelling en scope onderzoek

Dit rapport bevat een verslag van de nadere inspectie van het terrein door ondergetekende ter zake deskundige ecooloog. Het rapport geeft aan welke potentiële leefgebiedsfuncties voor beschermde soorten zijn aangetroffen en welke soortgerichte vervolgonderzoeken eventueel nodig zijn. Relevante foto's en verspreidingskaarten zijn opgenomen in de rapportage. Een toetsing aan beschermde gebieden is geen onderdeel van de scope van deze opdracht.

1.3 Werkwijze

Op 18 november 2020 is het terrein van de AWZI Bodegraven bezocht door ondergetekende ter zake deskundige ecooloog van Royal HaskoningDHV (T. van Vreeswijk). Het was tijdens de inspectie helder, zonnig, 12 graden en de windsterkte en -richting was ZZW4.

In de quickscan van het HHvR is al een bureaustudie uitgevoerd naar de mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten (Ernst, 2020). Daaruit is naar voren gekomen dat aanwezigheid van essentiële leefgebiedsfunctie van het terrein voor vogels met jaarrond beschermde nesten, vleermuizen, rugstreeppad, ringslang, steenmarter, waterspitsmuis en Noordse woelmuis niet kon worden uitgesloten. Tijdens de terreininspectie is specifiek gelet op het voorkomen en potentiële functies van het terrein voor voornoemde soorten dan wel soortgroepen.

De volgende onderzoeksvragen worden in dit rapport beantwoord:

- Welke beschermde soorten komen voor in of nabij het onderzoeksgebied of zijn op basis van aanwezige biotopen al of niet uit te sluiten?
- Welke (negatieve) effecten zijn te verwachten op deze soorten/soortgroepen als gevolg van de voorgenomen activiteit?
- Kunnen voorzorgsmaatregelen genomen worden om negatieve effecten en daarmee een overtreding van verbodsbepalingen te voorkomen en zo ja, welke voorzorgsmaatregelen zijn dat?
- Is nader soortgericht onderzoek nodig om de aanwezigheid van beschermde soorten vast te stellen of uit te sluiten? Zo ja, voor welke soorten?
- Is het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming noodzakelijk en zo ja voor welke soorten en verbodsartikelen is dit van toepassing?

In onderhavige rapportage zijn de resultaten van het terreinbezoek uitgewerkt. Relevante foto's en verspreidingskaarten worden opgenomen in de rapportage.

1.4 Leeswijzer

Hoofdstuk 1 wordt de aanleiding, doelstelling en scope van het onderzoek en de gehanteerde werkwijze van deze terreininspectie besproken. In hoofdstuk 2 wordt het juridisch en beleidskader beknopt weergegeven waarin de wet- en regelgeving van de beschermde soorten is beschreven. In hoofdstuk 3 wordt de voorgenomen ingreep en het plangebied met de directe omgeving besproken. In hoofdstuk 4 wordt aangegeven welke beschermde soorten er mogelijk voorkomen en worden de mogelijke effecten van de voorgenomen ingrepen op deze soorten beschreven. Als laatste bevat hoofdstuk 6 de conclusies en aanbevelingen van de toetsing.

2 Juridisch kader Soortenbescherming

2.1 Wettelijke natuurbescherming

In Nederland is de bescherming van bepaalde soorten planten en dieren geregeld in de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb). Deze wet bevat regels voor de bescherming van natuurgebieden, in het wild levende dier- en plantensoorten en houtopstanden in Nederland. Het uitgangspunt van de wet is de natuur te beschermen, mede vanwege de intrinsieke waarde, en het behouden en herstellen van biologische diversiteit zonder de lasten te verhogen.

Naast de bescherming van natuur en biodiversiteit voorziet de Wnb in de decentralisatie van taken en bevoegdheden en de vereenvoudiging van regelgeving. De Europese regelgeving, met name de Vogel- en Habitatrichtlijn, vormt het kader en het uitgangspunt van deze wet. Het instrumentarium van de Wnb sluit aan op het huidige omgevingsrecht en de toekomstige Omgevingswet. De uitwerking van de wet is vastgelegd in de regeling en het besluit natuurbescherming¹. De Wnb kent naast de algemene zorgplicht (conform artikel 1.11) een drietal hoofdstukken die relevant zijn voor voorliggend voornemen. Hoofdstuk 2 van de Wnb gaat over de Natura 2000-gebieden, hoofdstuk 3 ziet toe op soortenbescherming en hoofdstuk 4 gaat over houtopstanden. Onderhavige rapportage is uitsluitend gericht op het onderdeel Soortenbescherming en Houtopstanden onder de Wnb. In onderstaande paragrafen is hiervoor het relevante toetsingskader opgenomen.

2.2 Soortenbescherming

Beschermingsregimes

De Wnb kent drie algemene beschermingsregimes waarin de voorschriften van de Vogelrichtlijn², Habitatrichtlijn³ en twee verdragen (Bern en Bonn) zijn geïmplementeerd en waarin aanvullende voorschriften zijn gesteld voor de dier- en plantensoorten die niet onder die specifieke voorschriften vallen, maar wel bescherming nodig hebben. Het gaat om de volgende beschermingsregimes:

- *Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn (paragraaf 3.1 van de Wnb)*
Dit zijn alle van nature in Nederland in het wild levende vogels (zoals bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn).
- *Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn (paragraaf 3.2 van de Wnb)*
Dit zijn soorten die genoemd zijn in Bijlage IV bij de Habitatrichtlijn, Bijlage I of II bij het Verdrag van Bern en Bijlage II bij het Verdrag van Bonn.
- *Beschermingsregime andere soorten (paragraaf 3.3 van de Wnb)*
Dit zijn soorten die genoemd zijn in Bijlage A en B van de Wnb. Het gaat hier om de bescherming van zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten van nature voorkomend in Nederland.

Verbodsbepalingen

Elk van de beschermingsregimes kent zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffing van deze verboden.

De verbodsbepalingen in de paragrafen 3.1 en 3.2 (van de Wnb) zijn een-op-een overgenomen uit de genoemde richtlijnen (zie Tabel 2-1) en verdragen en zijn uitsluitend van toepassing op de in deze richtlijnen en verdragen genoemde soorten. De bepalingen in paragraaf 3.3 zien toe op de 'nationale' andere soorten die zijn genoemd in de bijlagen A en B bij de Wnb. Hiervoor geldt een kleiner aantal verbodsbepalingen. Bij

¹ <http://wetten.overheid.nl/BWBR0038662/2017-01-01>

² <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31979L0409:NL:HTML>

³ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31992L0043:NL:HTML>

de toetsing aan het soortbeschermingsdeel van de Wnb wordt bepaald of beschermde plant- en diersoorten kunnen voorkomen in het onderzoeksgebied en of de functionaliteit van het leefgebied van deze soorten aangetast wordt als gevolg van het project, waardoor de gunstige staat van instandhouding in gevaar komt.

Tabel 2-1: overzicht van de verbodsbepalingen van Wet natuurbescherming, onderdeel Soortenbescherming.

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn § 3.2	Beschermingsregime andere soorten § 3.3
Art. 3.1 lid 1 Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art. 3.5 lid 1 Het is verboden soorten in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.	Art. 3.10 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen.
Art. 3.1 lid 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.	Art. 3.5 lid 2 Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren.	Art. 3.10 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen.
Art. 3.1 lid 3 Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben.	Art. 3.5 lid 3 Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.	
Art. 3.1 lid 4 Het is verboden vogels opzettelijk te storen.	Art. 3.5 lid 4 Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen	Art. 3.10 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.
Art. 3.1 lid 5 Opzettelijk storen is niet verboden indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.	Art. 3.5 lid 5 Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.	

Ontheffings- en vrijstellingsmogelijkheden

In beginsel moet met voorzorgsmaatregelen ervoor worden gezorgd dat de functionaliteit van het leefgebied niet wordt aangetast en soorten niet worden verwond of gedood. Lukt dat niet en worden dus verbodsbepalingen overtreden, dan moeten mitigerende maatregelen genomen worden en is een ontheffing nodig. Het beschermingsregime van de soort bepaalt de mogelijkheid tot het verkrijgen van een ontheffing.

Artikelen 3.3, 3.8 en 3.10 van de Wnb bevatten de ontheffings- en vrijstellingsmogelijkheden van de genoemde verboden per beschermingsregime. Voor soorten van de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn kan alleen vrijstelling worden verleend op basis van de in deze richtlijnen genoemde belangen (bijvoorbeeld openbare veiligheid of dwingende redenen van groot openbaar belang). Onder de Wnb geldt voor deze soorten een ontheffingsplicht, behalve als het bevoegd gezag door middel van een zogenoemde vrijstelling anders besluit⁴. Voor de 'andere soorten' van artikel 3.10 kunnen provincies en het ministerie van LNV een algemene vrijstelling van de ontheffingsplicht vaststellen middels een verordening. De provincie is het bevoegd gezag voor het al dan niet verlenen van vergunningen en ontheffingen in het kader van de Wnb. Alleen bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid, is het rijk in de vorm van de minister van LNV bevoegd gezag⁵. Het bevoegd gezag voor dit project is de provincie Zuid-Holland.

Voor sommige soorten geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen bij ruimtelijke ingrepen op basis van Provinciale Staten vastgestelde provinciale verordeningen. De vrijgestelde soorten in Zuid-Holland zijn in Tabel 2-2 weergegeven. In specifieke gevallen geldt een vrijstelling van ontheffingsplicht als ruimtelijke ont-

⁴ Met uitzondering van een aantal in art 1.3 van de Wnb genoemde projecten (van nationaal belang).

⁵ Besluit Wnb 11 oktober 2016, <https://wetten.overheid.nl/BWBR0038662/2018-01-01>

wikkelingen uitgevoerd worden volgens een goedgekeurde gedragscode. De algemene zorgplicht uit artikel 1.11 blijft wel te allen tijde van toepassing.

Tabel 2-2: overzicht van de soorten met een algemene vrijstelling voor ruimtelijke ingrepen in Provincie Zuid-Holland.

Grondgebonden zoogdiersoorten			Amfibieën	
Aardmuis	Egel	Konijn	Wezel	Bruine kikker
Bosmuis	Gewone bosspitsmuis	Ree	Woelrat	Gewone pad
Bunzing	Haas	Rosse woelmuis		Kleine watersalamander
Dwergmuis	Hermelijn	Veldmuis		Meerkikker
Dwergspitsmuis	Huisspitsmuis	Vos		Bastaardkikker (middelste groene kikker)

Algemene zorgplicht

Voor alle in het wild levende planten en dieren (dus ook voor soorten die niet zijn opgenomen in de Wnb) geldt de algemene zorgplicht conform Wnb artikel 1.11. Deze plicht houdt in dat iedereen ‘voldoende zorg’ in acht moet nemen voor alle in het wild levende planten en dieren en hun leefomgeving. Veelal komt de zorgplicht erop neer dat tijdens werkzaamheden negatieve effecten op planten en dieren zoveel mogelijk worden voorkomen, en dat bij de inrichting aandacht wordt besteed aan de realisatie van geschikt habitat voor plant en dier. De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als ontheffing of vrijstelling is verleend. De zorgplicht betekent niet dat geen effecten mogen optreden, maar wel dat dit, indien noodzakelijk, op zodanige wijze gebeurt dat de verstoring en eventueel lijden zo beperkt mogelijk is.

Voorzorgs- en mitigerende maatregelen

Indien door voorzorgsmaatregelen de negatieve effecten volledig kunnen worden opgeheven, waardoor overtreding van de verbodsbepalingen voorkomen kan worden, is het aanvragen van een ontheffing niet nodig. Het gaat erom dat de voorzorgsmaatregel zorgt dat de functionaliteit van voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaatsen van de aanwezige beschermde soort blijft behouden en de betreffende soort niet gedood, verwond of verstoord wordt. Voorzorgsmaatregelen worden als randvoorwaarde meegegeven aan de aannemer. Indien dit niet wenselijk of mogelijk is, dan dienen mitigerende maatregelen genomen te worden om de optredende effecten te verzachten. Wanneer er sprake is van het overtreden van één of meerdere verbodsbepalingen, moet een ontheffing worden aangevraagd.

Opzettelijkheid

In de Wnb is voor veel verbodsbepalingen de term opzettelijk van toepassing. Niet-opzettelijke handelingen waarbij verbodsbepalingen overtreden worden zijn niet verboden. Daarbij is van belang dat het Europese Hof van Justitie in zijn jurisprudentie heeft bepaald dat onder opzet ook voorwaardelijke opzet moet worden begrepen: “Daarvan is sprake als iemand een handeling verricht en daarbij bewust de aanmerkelijke kans aanvaardt dat zijn gedragingen schadelijke gevolgen hebben voor een dier of plant”.

Wezenlijke invloed

Met de term ‘wezenlijke invloed’ wordt bedoeld op een wezenlijk negatieve invloed op een soort of populatie. Om te bepalen of sprake is van een wezenlijk (negatieve) invloed dienen de effecten van de activiteiten of werkzaamheden op de populatie te worden onderzocht. Of hiervan sprake is hangt af van de lokale, regionale, landelijke en Europese stand van de soort. Er is geen sprake van een wezenlijke invloed wanneer de populatie de mogelijke negatieve effecten van de activiteiten of werkzaamheden zelf op een zodanige wijze (bijvoorbeeld doordat voldoende uitwijkmogelijkheden zijn naar een volwaardig leefgebied elders) teniet kan doen dat er geen invloed is op de huidige staat van instandhouding van de soort. Verder is van belang of het effect van tijdelijke of permanente aard is.

2.3 Houtopstanden

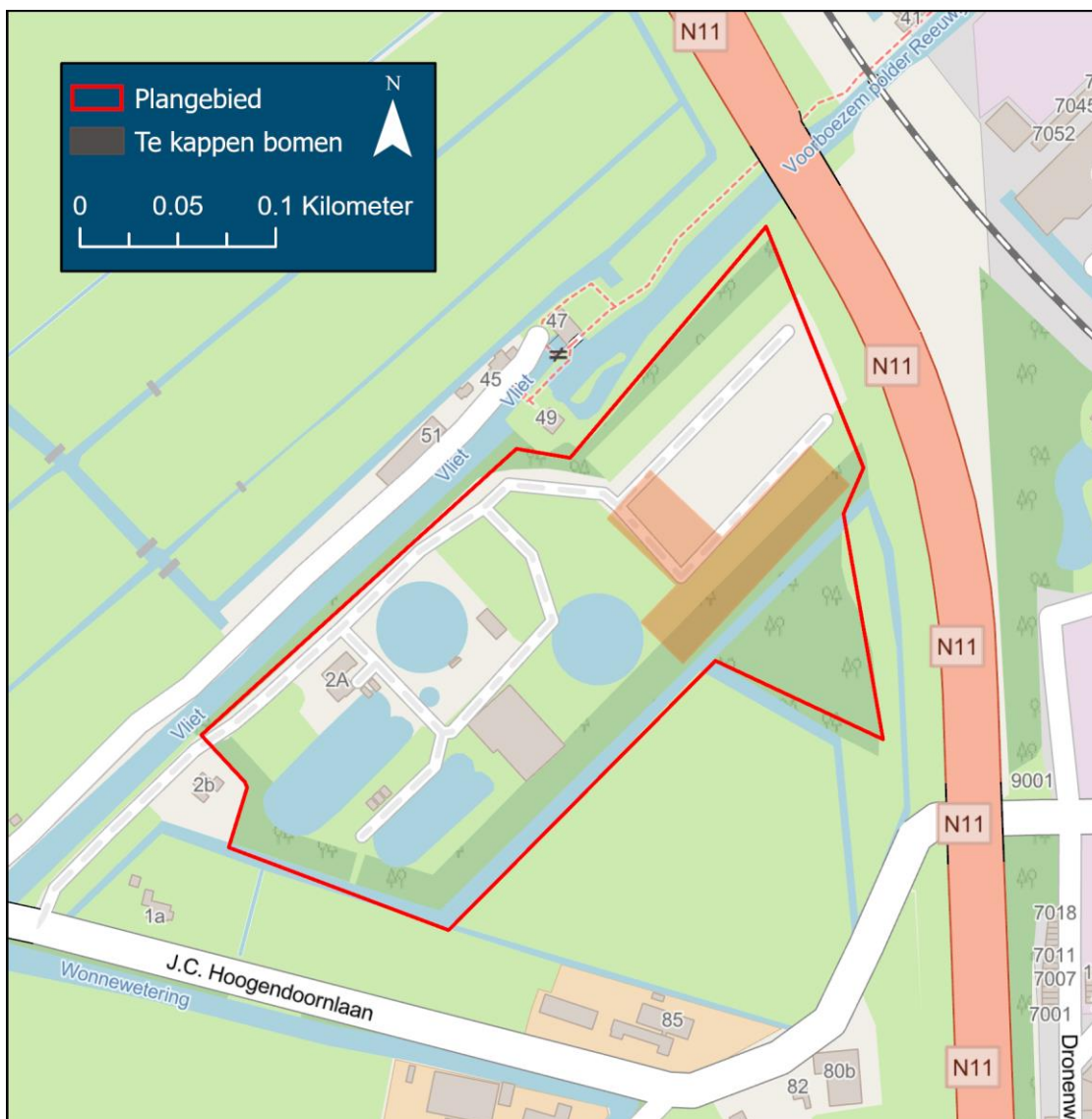
De voormalige Boswet is grotendeels overgenomen in hoofdstuk 4 van de Wet natuurbescherming. Bij de kap van ten minste 10 are of meer dan 20 bomen binnen de bebouwde kom houtopstanden is een kapmelding verplicht. De Wet natuurbescherming hanteert het principe van 1-op-1 compensatie, beter bekend als de herplantplicht.

Dunningswerkzaamheden in het kader van natuurbeheer of boskap ten behoeve van realisatie van instandhoudingsdoelstellingen voor een Natura 2000-gebied zijn in beginsel vrijgesteld van herplantplicht, maar dienen wel gemeld te worden. Verder zijn bijvoorbeeld fruitboomgaarden, lijnvormige beplantingen van wilgen of populieren, kerstbomen en houtopstanden op erven en tuinen vrijgesteld van bescherming.

3 Projectomschrijving

3.1 Plangebied

De AWZI ligt ten westen van de bebouwde kom van Bodegraven, in de provincie Zuid-Holland. Het terrein beslaat een oppervlakte van ruim 5 hectare (Figuur 1). De bodem bestaat overwegend uit klei, waarop plaatselijk zand is aangebracht. Het terrein wordt rondom begrensd door watergangen. Het midden van deze watergangen is de eigendomsgrens. In het noordoosten ligt een driehoekig perceel in eigendom van HHvR ten (buiten de begrenzing van het AWZI-terrein). Aan de zuidwestzijde ligt de eigendomsgrens bij de Hoogendoornlaan. Tussen de Hoogendoornlaan en het installatieterrein is een toegangsweg aanwezig. Deze toegangsweg is geen onderdeel van de scope van dit onderzoek.

Figuur 1. De ligging en globale begrenzing van het onderzoeksgebied AWZI Bodegraven.

Het zuidelijk deel van terrein wordt grotendeels in beslag genomen door de installatie onderdelen. Een groot deel van de verhardingen op het terrein is geasfalteerd.

Rondom het terrein ligt een houtsingel. Deze singel bestaat hoofdzakelijk uit gewone es. Verder zijn soorten als zomereik, ratelpopulier, hazelaar, geoorde wilg, Spaanse aak, Gelderse roos, rode kornoelje, zwarte els, gewone vlier en wilde kardinaalsmuts aanwezig. De ondergroei bestaat uit grote brandnetel, gewone braam, hondsdrif en kleeftkruis. De strook die in het midden van het grasperceel in het noorden van het terrein het perceel doorkruist, bestaat voornamelijk uit een mix van voorgenoemde soorten. In het noordoosten van het terrein is langs de houtsingel een meer natuurlijke overgang van houtige beplanting naar hooiland aanwezig en is ruimte geboden aan de ontwikkeling van ruigtevegetatie.

Bij het dienstgebouw staan twee solitaire esdoorns. Bij de ingang van het terrein staan twee solitaire witte paardenkastanjes. Nabij de slibverdeler staat een rode paardenkastanje. De graspercelen waren ten tijde van het terreinbezoek net gemaaid. In het biodiversiteitsplan van HHvR wordt aangegeven dat het bestaande hooiland en overige graspercelen niet erg soortenrijk (meer) is. Figuren 1 – 4 geven een sfeerimpressie van het terrein.

Figuur 2. De verharding en installatiegebouwen op het terrein. Foto's: Royal HaskoningDHV, 2020.

Figuur 3. De verharding en installatiegebouwen op het terrein (links) en de graspercelen in het noordoosten (rechts). Achter het struweel, uit het zicht, ligt nog een tweede grasperceel. Foto's: Royal HaskoningDHV, 2020.

Figuur 4. Het struweel dat de twee graspercelen in het noordoosten van het terrein scheidt (links) en de houtsingel met de natuurlijke overgang van houtige beplanting naar hooiland in het noordwesten van het terrein (rechts). Foto's: Royal HaskoningDHV, 2020.

Figuur 5. De houtsingel in het noordoosten van het terrein (links). Enkele takkenrillen in de houtsingel (rechts). Foto's: Royal HaskoningDHV, 2020.

3.2 Voorgenomen ontwikkelingen

3.2.1 Biodiversiteitsmaatregelen

Op 2 juli 2020 is in een memo door de denktank Biodiversiteit van HHvR advies gegeven over de mogelijke maatregelen die genomen kunnen worden om de biodiversiteit op het terrein weer een boost te geven. Verschillende denkrichtingen worden genoemd:

- verbeteren van de kwaliteit van het hooiland;
- soortenrijker maken van de bomenrij langs het terrein;
- aanleg van enkele kleine voorzieningen voor specifieke soorten;
- kleine maatregelen en goed beheer van het driehoekig perceel in eigendom van HHvR ten noordoosten (buiten de begrenzing van het AWZI-terrein).

Concreet betekent dit dat er op bepaalde delen:

- wordt gefreesd, bloemrijk grasmengsel wordt gezaaid en hooilandbeheer wordt toegepast;
- in de gehele beplanting een inhaalslag wordt gemaakt met wegwerken van achterstallig onderhoud, door uitvoeren van snoei- en dunningswerk.

Voor de aanleg van enkele kleine voorzieningen en goed beheer van het driehoekig perceel worden de volgende maatregelen genoemd:

- een ondiepe amfibieënpool;
- prefab of zelfgebouwd insectenhotel;
- takkenrillen;
- broeihopen voor ringslang;
- aanplant van verschillende soorten verwilderende biologische bloembollen;
- bijplanten van bloeiende en besdragende struiken;
- broedplaats voor de ijsvogel creëren door omtrekken van boom;
- sedummatten op de platte daken bedrijfsgebouwen;
- vleermuiskasten in de bomen;
- nesten voor huiszwaluw onder overhangende dakranden.

3.2.2 Zonneweide

De aanleg van de zonneweide is in het noordelijk deel van de AWZI voorzien (Figuur 6). Daarvoor overweegt men een deel van de huidige vegetatie in het midden van het perceel en ten zuidoosten ervan te kappen (zie ook Figuur 6). Ten behoeve van de zonneweide worden enkele sleuven t.b.v. kabels en leidingen gegraven en weer gedicht.

3.2.3 Overige renovatie werkzaamheden

Overige renovatie werkzaamheden betreffen (Figuur 7):

- vervangen werktuigbouwkundige installaties en elektrische installaties in een gebouw;
- het verwijderen van een object;
- herstraten/opnieuw asfalt aanleggen.

Figuur 6. De voorgenomen ligging van de zonneweide (blauw vlak, links) en de bomen die men daarvoor overweegt te kappen (oranje vlak, rechts).

Figuur 7. Een deel van de verharding op het AWZI terrein van Bodegraven, het object dat men zal verwijderen (rood omlijnd, links) en het installatiegebouwen waarop men op het dak een installatie toevoegd. Foto's: Royal HaskoningDHV, 2020.

4 Aanwezigheid beschermde soorten en toetsing aan de Wnb

In dit hoofdstuk is per soortgroep beschreven welke mogelijke leefgebiedsfuncties in het plangebied aanwezig zijn voor de beschermde soorten waarvan in de bureaustudie van het HHvR (Ernst, 2020) de aanwezigheid niet kon worden uitgesloten, namelijk vogels met jaarrond beschermde nesten, vleermuizen, rugstreeppad, ringslang, steenmarter, waterspitsmuis en Noordse woelmuis. De mogelijk negatieve effecten worden per type voorgenomen ontwikkeling besproken (i.e. de biodiversiteitsmaatregelen, de aanleg van de zonneweide en de renovatiewerkzaamheden). Er wordt aangegeven of deze negatieve effecten voorkomen kunnen worden door voorzorgsmaatregelen te treffen en zo ja, welke voorzorgsmaatregelen dit zijn. Indien negatieve effecten niet op voorhand te voorkomen zijn, wordt aangegeven of er nog aanvullend soortgericht onderzoek nodig is om de aanwezigheid van (en de functie van het plangebied voor) beschermde soorten vast te stellen of uit te sluiten. Op basis van de uitkomst van het aanvullend soortgericht onderzoek kan vervolgens bepaald worden of en zo ja, welke maatregelen nodig zijn en of een ontheffing in het kader van de Wnb verplicht is.

4.1 Jaarrond beschermde nesten

Er zijn enkele potentiële jaarrond beschermde nesten in de bomen aangetroffen in de bomen aan de zuid oostkant van het terrein. Waarschijnlijk zijn dit kraaien- en eksternesten. Deze kunnen echter op enig moment ook door vogels met jaarrond beschermde nesten zoals buizerd, havik, sperwer of ransuil in gebruik worden genomen en verder uitgebouwd worden tot horst.

Effectbeoordeling van de voorgenomen biodiversiteitsmaatregelen

HHvR is voornemens om in meerdere plantvakken de eerste rij beplanting langs de verharding op ca. 30 cm hoogte af te zetten, open plekken te creëren met een doorsnede van ca. 5 - 10 m en hier bloeiende en vruchtdragende struiken te planten. Wanneer de bomen met de kraaien- en eksternesten worden gekapt, kan niet worden uitgesloten dat daarmee potentiële jaarrond beschermde nesten worden vernietigd. Dit leidt mogelijk tot een overtreding van artikel 3.1, lid 2, van de Wnb.

De volgende voorzorgsmaatregelen worden voorgesteld:

- de bomen met kraaien- en eksternesten blijven ongemoeid;
- het kap en snoeiwerk wordt buiten het broedseizoen van vogels uitgevoerd.

Deze voorzorgsmaatregelen dienen als eis bij de kap en snoeiwerkzaamheden richting de aannemer te worden meegegeven en onder begeleiding van een ter zake kundig ecooloog te worden uitgevoerd.

Effectbeoordeling van de voorgenomen zonneweide en renovatie werkzaamheden

In de bomen rondom de beoogde zonneweide zijn geen potentiële jaarrond beschermde nesten aangetroffen. In de objecten waar renovatiewerkzaamheden zijn voorzien, ontbreekt het aan geschikte broedlocaties voor vogels met jaarrond beschermde nesten. Vogelsoorten die in gebouwen nestelen, zoals zoals huismus, gierzwaluw en bepaalde uilensoorten, doen dit vaak onder dakpannen, in kieren en gaten in muren en in schuren, zolders en kerktorens. Dergelijke broedlocaties waren niet aanwezig in de te renoveren objecten. Het is uitgesloten dat met de voorgenomen ontwikkelingen jaarrond beschermde nesten worden vernietigd.

Conclusie

Wanneer bovengenoemde voorzorgsmaatregelen worden nageleefd, is overtreding van de Wnb ten aanzien van jaarrond beschermde nesten uitgesloten. Een ontheffing is niet nodig. Er is zodoende geen noodzaak tot nader onderzoek.

4.2 Vleermuizen

Niet alle bomen zijn één voor één nagelopen. Wel is duidelijk dat het oudere bomen betreft, die gaten, hollen en loszittend schors kunnen bevatten. Deze kunnen door bepaalde vleermuissoorten als verblijfplaats worden gebruikt. De windluwe graspercelen en diverse, bloeiende en besdragende struiken trekken veel insecten aan en hebben potentie als foerageergebied. De aanwezigheid van een belangrijke vliegroute, waarbij de bomen een essentiële rol spelen, kan niet worden uitgesloten. Rondom de AWZI zijn plantvakken aanwezig met hoge bomen. Deze vormen aaneengesloten, lijnrechte structuren in het landschap. Vleermuizen gebruiken dergelijke structuren als windvanger, om zich te oriënteren en om langs te foerageren. Vleermuizen die in de bomen en gebouwen rond de AWZI hun verblijfplaats hebben en vleermuizen met een verblijfplaats in de bebouwde kom ten noordoosten van de AWZI kunnen deze bomen gebruiken als vliegroute op weg naar hun foerageergebieden in de omgeving en vice versa. Ook de watergang die langs de noordwestzijde van de AWZI ligt kan een belangrijke vliegroute zijn. Deze watergang verbindt de Wonnewetering met de Oude Rijn. Vleermuizen die vooral boven watergangen vliegen en foerageren kunnen hier gebruik van maken. De plantvakken rond het AWZI liggen op een strategische plek in het landschap en kunnen daarom een belangrijke vliegroute zijn.

Effectbeoordeling van de voorgenomen biodiversiteitsmaatregelen

HHvR is voornemens om in meerdere plantvakken de eerste rij beplanting langs de verharding op ca. 30 cm hoogte af te zetten, open plekken te creëren met een doorsnede van ca. 5 - 10 m en hier bloeiende en vruchtdragende struiken terug te planten. De gebouwen op het terrein blijven ongemoeid.

Wanneer bomen met holten of loszittend schors worden gekapt, kan niet worden uitgesloten dat daarmee verblijfplaatsen van vleermuizen worden vernietigd. Daarbij kunnen individuen worden verstoord en gedood. Dit leidt mogelijk tot een overtreding van artikel 3.5, lid 1, 2 en 4, van de Wnb. Wanneer de open plekken zodanig groot zijn, met name in plantvakken A, D en F, dat daarmee het aaneengesloten, lijnrechte element wordt doorbroken, is niet uit te sluiten dat daarmee een belangrijke vliegroute van vleermuizen wordt vernietigd. Ook dit leidt mogelijk tot een overtreding van artikel 3.5, lid 4, van de Wnb.

De volgende voorzorgsmaatregelen worden voorgesteld:

- alleen bomen met gave schors, zonder holten worden gekapt;
- de overige bomen moeten een aaneengesloten, lijnrecht element blijven vormen. Hierbij is de opgaande structuur minimaal twee meter hoog en zijn de gaten tussen de structuren maximaal vijf meter breed.

Deze voorzorgsmaatregelen dienen als eis bij de kap en snoeiwerkzaamheden richting de aannemer te worden meegegeven en onder begeleiding van een ter zake kundig ecooloog te worden uitgevoerd.

Het is uitgesloten dat met voorgenomen ingreep essentieel foerageergebied wordt vernietigd. Er blijft volop gelegenheid aanwezig voor vleermuizen om langs te foerageren. Er worden zelfs diverse soorten bloeiende en besdragende struiken bijgeplant en er zijn plannen om de kwaliteit van het hooiland te verbeteren waarmee de biodiversiteit wordt versterkt. Beide maatregelen dragen bij het de verbetering van de kwaliteit van het huidige foerageergebied.

Effectbeoordeling van de voorgenomen zonneweide

De windluwe graspercelen en diverse, bloeiende en besdragende struiken in het noorden van het terrein bieden een geschikte foerageerplek voor vleermuizen. De meeste bomen ten noorden en westen rondom de voorgenomen locatie van de zonneweide blijven ongemoeid. Slechts enkele bomen en struiken in het midden en ten zuidoosten van de voorgenomen locatie moeten mogelijk voor de zonneweide wijken. Deze bomen zijn gecontroleerd op de aanwezigheid van gaten, hollen of loszittend schors. Deze zijn niet aangetroffen. De aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen is uitgesloten.

Omdat een aangrenzend driehoekig bosperceel ten zuidoosten (buiten begrenzing AWZI-terrein) blijft staan, blijft het windluwe karakter van het perceel intact. Het is uitgesloten dat met de kap van de bomen het windluwe karakter en daarmee kwaliteit van het foerageergebied wordt aangetast.

Het bestaande hooiland en overige graspercelen zijn niet erg soortenrijk (meer) (Ernst, 2020). Daarom werden in het biodiversiteitsplan van HHvR juist maatregelen voorgesteld om deze weer een boost te geven (Vuister, 2020), zie ook paragraaf 3.2.3. De plaatsing van de zonnepanelen zal de huidige kwaliteit van het hooiland en graspercelen als foerageergebied voor vleermuizen niet aantasten.

Effectbeoordeling van de voorgenomen renovatiewerkzaamheden

Bij de renovatie werkzaamheden wordt de op het terrein aanwezige vegetatie ongemoeid gelaten. In de objecten waar renovatiewerkzaamheden zijn voorzien (zie paragraaf 3.2.3), ontbreekt het aan geschikte wegkruipmogelijkheden voor vleermuizen, zoals stoot- of dilatatievoegen of boegboorden. Het is uitgesloten dat met de renovatiewerkzaamheden verblijfplaatsen worden vernietigd, belangrijke vliegroutes en/of foerageergebied wordt aangetast.

Conclusie

Wanneer bovengenoemde voorzorgsmaatregelen worden nageleefd, is overtreding van de Wnb ten aanzien van vleermuizen uitgesloten. Een ontheffing is niet nodig. Er is in dat geval geen noodzaak tot nader onderzoek.

4.3 Rugstreeppad

Het terrein van de AWZI biedt geen geschikt biotoop voor de rugstreeppad. Voortplantingsplaatsen, zoals ondiepe, vegetatieloze waterplassen of poelen, en typisch landbiotoop, zoals zanderige plekken, ontbreken. De aanwezigheid van de rugstreeppad is uitgesloten.

Conclusie

Er is geen sprake van een overtreding van de verbodsbepalingen van de Wnb ten aanzien van de rugstreeppad. Een ontheffing is niet nodig. Er is dan ook geen noodzaak tot nader onderzoek.

4.4 Ringslang

Het terrein van de AWZI biedt geen geschikt voortplantings- en overwinteringsbiotoop voor de ringslang. Vochtige broeihopen en vorstvrije, droge overwinteringsplaatsen, zoals grof puin in dijken, dicht struikgewas of verlaten konijnenholen, ontbreken. Er liggen hier en daar wat uiteen gevallen takkenrillen, maar deze zijn erg laag en bieden in hun huidige vorm weinig beschutting tegen de elementen. Vaste rust- en voortplantingsplaatsen zijn uitgesloten. In de watergangen en in de oeverzones rondom de AWZI kan de ringslang foerageren. Incidenteel kan een zonnende ringslang op het terrein worden verwacht, met name langs de noordwestrand van de vegetatie (die door de zon vanuit het zuidoosten wordt verwarmd).

Effectbeoordeling van de voorgenomen biodiversiteitsmaatregelen

De mogelijkheid om te zonnen in een beschutte plek langs deze vegetatierand blijft bestaan wanneer de biodiversiteitsmaatregelen worden doorgevoerd. Met de aanleg van broeihopen en de amfibieënpoel wordt het terrein van het AWZI zelfs aantrekkelijker gemaakt voor de ringslang.

Wanneer men bij de uitvoering van de maatregelen in en rond de plantvakken moet werken, dient men opletten te zijn op de aanwezigheid van zonnende ringslangen. Door voorafgaand aan de werkzaamheden het betreffende gebied te doorlopen en eventueel aanwezige ringslangen te verjagen, wordt voorkomen dat

bij de werkzaamheden per ongeluk een dier wordt gedood (dit is namelijk verboden conform artikel 3.10 lid 1a, van de Wnb).

Effectbeoordeling van de voorgenomen zonneweide en renovatie werkzaamheden

De mogelijkheid om te zonnen in een beschutte plek langs deze vegetatierand blijft ook bestaan wanneer de zonneweide wordt aangelegd. Bij de renovatie werkzaamheden wordt de betreffende vegetatierand ongemoeid gelaten. Het is uitgesloten dat met de aanleg van de zonnepanelen en de renovatiewerkzaamheden deze functie van het gebied voor de ringslang wordt aangetast.

Conclusie

Wanneer bovengenoemde voorzorgsmaatregel wordt nageleefd, is overtreding van de Wnb ten aanzien van de ringslang uitgesloten. Een ontheffing is niet nodig. Er is geen noodzaak tot nader onderzoek.

4.5 Steenmarter

Het noordelijk deel van het terrein van de AWZI biedt geen geschikt voortplantings- en overwinteringsbiotoop voor de steenmarter. In het noordoosten van het terrein, rond de voorgenomen locatie van de zonneweide, zijn de bomen nauwkeuriger nagelopen. Daar zijn geen holten aangetroffen. Geschikte verblijfplaatsen, zoals dicht struikgewas, konijnenholen, zolders, spouwmuren en kruipruimtes, ontbreken. De bomen in de houtsingel op het zuidelijk deel van het terrein, rond de installaties zijn niet één voor één nagelopen. Mogelijk dat daar boomholten aanwezig zijn die in potentie groot genoeg kunnen zijn als verblijfplaats voor de steenmarter. De steenmarter kan in de vegetatie op en rondom de AWZI jagen.

Effectbeoordeling van alle voorgenomen werkzaamheden

HHvR is voornemens om in meerdere plantvakken de eerste rij beplanting langs de verharding op ca. 30 cm hoogte af te zetten, open plekken te creëren met een doorsnede van ca. 5 - 10 m en hier bloeiende en vruchtdragende struiken terug te planten. Zoals hierboven aangegeven, kan niet worden uitgesloten dat in de houtsingel rond het zuidelijk deel van het terrein boomholten aanwezig zijn die in potentie groot genoeg kunnen zijn als verblijfplaats voor de steenmarter. Wanneer deze worden gekapt, wordt daarmee een potentiële verblijfplaats van een steenmarter vernietigd. Daarbij kunnen zelfs individuen worden gedood. Dit is een overtreding van artikel 3.10, lid 1a en 1b, van de Wnb.

De volgende voorzorgsmaatregel wordt voorgesteld:

- alleen bomen zonder diepe holten worden gekapt.

De mogelijkheid om te jagen blijft bestaan, bij alledrie de voorgenomen ontwikkelingen (i.e. de biodiversiteitsmaatregelen, de aanleg van de zonneweide en de renovatiewerkzaamheden). Het is uitgesloten dat deze functie van het gebied voor de steenmarter met de voorgenomen ontwikkelingen wordt aangetast. Met de aanleg van broeihopen en de voorgenomen amfibieënpool wordt het terrein van het AWZI zelfs aantrekkelijker gemaakt als foerageergebied voor de steenmarter.

Conclusie

Wanneer bovengenoemde voorzorgsmaatregel wordt nageleefd, is overtreding van de Wnb ten aanzien van de steenmarter uitgesloten. Een ontheffing is niet nodig. Er is geen noodzaak tot nader onderzoek.

4.6 Waterspitsmuis en Noordse woelmuis

Het terrein van de AWZI biedt geen geschikt leefgebied voor de waterspitsmuis en Noordse woelmuis. Deze muizensoorten leven langs watergangen met specifieke omstandigheden, waaronder een goed ontwikkelde

watervegetatie en ruig begroeide, kruidenrijke oevers. Dergelijk biotoop ontbreekt op de AWZI Bodegraven. De aanwezigheid van deze muizensoorten is uitgesloten.

Conclusie

Er is geen sprake van een overtreding van de verbodsbepalingen van de Wnb ten aanzien van de waterspitsmuis en Noordse woelmuis. Een ontheffing is niet nodig. Er is geen noodzaak tot nader onderzoek.

4.7 Conclusie

Er is geen nader onderzoek nodig, indien bij de kap en snoeiwerkzaamheden ten behoeve van de biodiversiteitsmaatregelen enkele voorzorgsmaatregelen in acht worden genomen. De aanleg van de zonneweide en overige renovatie werkzaamheden hebben geen nadelige effecten op beschermde soorten. Er is geen sprake van een overtreding van de verbodsbepalingen van de Wnb (onderdeel soorten) van de voorgenomen ontwikkelingen, onder voorbehoud van het nemen van de juiste voorzorgsmaatregelen.

De volgende voorzorgsmaatregelen worden voorgesteld ten aanzien van jaarrond beschermde nesten:

- de bomen met kraaien- en eksternesten blijven ongemoeid, alsook een straal van een boomlengte daar omheen;
- het kap en snoeiwerk wordt buiten het gangbare broedseizoen van vogels uitgevoerd; hier is geen wettelijk vastgestelde periode voor, maar de meeste vogels broeden in de periode maart tot en met juli.

De volgende voorzorgsmaatregelen worden voorgesteld ten aanzien van vleermuizen en steenmarter:

- alleen bomen met gave schors, dus zonder holten en (brede) scheuren, worden gekapt;
- de overige bomen moeten een aaneengesloten, lijnrecht element blijven vormen. Hierbij is de opgaande structuur minimaal twee meter hoog en zijn de gaten tussen de structuren maximaal vijf meter breed.

De volgende voorzorgsmaatregelen worden voorgesteld ten aanzien van de ringslang:

- wanneer men bij de uitvoer van de biodiversiteitsmaatregelen in en rond de plantvakken moet werken, dient men oplettend te zijn op de aanwezigheid van zonnende ringslangen. Door voorafgaand aan de werkzaamheden het betreffende gebied te doorlopen en eventueel aanwezige ringslangen te verjagen, wordt voorkomen dat bij de werkzaamheden per ongeluk een dier wordt gedood.

Deze voorzorgsmaatregelen dienen als eis richting de aannemer te worden meegegeven en onder begeleiding van een ter zake kundig ecooloog te worden uitgevoerd.

Wanneer bovengenoemde voorzorgsmaatregelen worden nageleefd, is overtreding van de Wnb ten aanzien van beschermde soorten uitgesloten. Een ontheffing is niet nodig. Er logischerwijs geen noodzaak voor nader onderzoek.

5 Houtopstanden

5.1 Kap ten behoeve van de zonneweide

De aanleg van de zonneweide is in het noordelijk deel van de AWZI voorzien. Daarvoor overweegt men een deel van de huidige vegetatie in het midden van het perceel en ten zuidoosten ervan te kappen. De gemeente Bodegraven-Reeuwijk heeft alleen een lijst met behoudenswaardige bomen. Voor de kap van deze bomen is een omgevingsvergunning nodig. De bomen op het terrein van de AWZI Bodegraven staan niet op deze lijst. Een omgevingsvergunning is derhalve niet nodig.

De gemeente Bodegraven-Reeuwijk heeft geen bebouwde kom in het kader van de Wnb vastgelegd. Dit betekent dat de te kappen bomen onder Hoofdstuk 4 van de Wnb valt. Deze wet schrijft voor dat bij de kap van ten minste 100 m² (10 are) of meer dan 20 bomen een meldings- en herplantplicht geldt. Het gebied wat men voornemens is te kappen is groter dan 100 m².

Dit betekent dat een ontheffing op de Wet natuurbescherming (onderdeel houtopstanden) nodig is van de provincie. De omgevingsdienst Haaglanden behandelt deze aanvragen. De voorwaarden waaraan moet worden voldaan voor het toekennen van een ontheffing zijn opgenomen in de Omgevingsverordening Zuid-Holland § 3.9.5 Houtopstanden en herbeplanting. Hieronder worden de artikelen die voor deze situatie van toepassing zijn, weergegeven.

Artikel 3.64 Melding bij vellen houtopstand

1. De velling van een houtopstand wordt ten minste één maand en ten hoogste één jaar voor de velling gemeld.
1. Gedeputeerde staten stellen een formulier vast ten behoeve van de in het eerste lid genoemde melding.

Artikel 3.66 Eisen aan herbeplanting

Van een bosbouwkundig verantwoorde wijze van herbeplanting als bedoeld in artikel 4.3 van de Wet natuurbescherming is sprake indien:

- a. de oppervlakte van de herplant ten minste even groot is als de gevelde oppervlakte;
- b. de herbeplanting kwalitatief en kwantitatief in een redelijke verhouding staat tot de gevelde of anderszins tenietgegangene houtopstand;
- c. de te herplanten houtopstand, gelet op de bodemkwaliteit en de waterhuishouding ter plaatse, kan uitgroeien tot een volwaardige en duurzame houtopstand.

5.2 Kap ten behoeve van de biodiversiteitsimpuls

Op grond van artikel 3.65 van de Omgevingsverordening Zuid-Holland § 3.9.5 Houtopstanden en herbeplanting kan worden gesteld dat de kap van de bomen ten behoeve van de biodiversiteitsimpuls is vrijgesteld van meldingsplicht, bedoeld in artikel 4.2, eerste lid, en artikel 4.3, eerste lid, van de Wet natuurbescherming, want dit betreft het kappen van verjongingsgaten en het verwijderen van houtopstanden in het kader van natuurherstel, ontstaan als gevolg van achterstallig onderhoud. De volgende voorwaarden worden daar wel bij gesteld. De verjongingsgaten zijn:

1. niet groter dan drie maal de boomhoogte;
2. beslaan gezamenlijk niet meer oppervlakte dan 10% van het bosperceel; en
3. vindt maximaal één keer per vier jaar plaats;

Ook kan op grond van artikel 3.67 worden gesteld dat de kap van de bomen ten behoeve van de biodiversiteitsimpuls is vrijgesteld van herplantingsplicht, bedoeld in artikel 4.3, eerste lid, van de Wet natuurbescherming, want het verwijderen van de houtopstanden wordt uitgevoerd in het kader van natuurmaatregelen.

6   Literatuur

- Ernst, B. (2020). Quickscan wet natuurbescherming en natuurbeleid voor AWZI werkzaamheden aan de AWZI Bodegraven en voor biodiversiteitsmaatregelen op het AWZI terrein. Registratienummer 20.061306. Hoogheemraadschap van Rijnland.
- Vuister, L. (2020). Biodiversiteit AWZI Bodegraven. Registratienummer 20.031616. Hoogheemraadschap van Rijnland.